

Η στρατηγική της Λισαβόνας στη δίνη της οικονομικής κρίσης

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισαβόνας (23 και 24 Μαρτίου 2000) καθόρισε ένα **στρατηγικό στόχο** για την πρώτη δεκαετία του 21ου αιώνα σχετικά με την ενίσχυση της απασχόλησης, της οικονομικής μεταρρύθμισης και της κοινωνικής συνοχής στο πλαίσιο μιας οικονομίας με βάση τη γνώση. Η στρατηγική αυτή, η οποία αναπτύχθηκε από μεταγενέστερα Ευρωπαϊκά Συμβούλια, βασίζεται σε τρεις πυλώνες:

- έναν οικονομικό πυλώνα για την προετοιμασία της μετάβασης προς μια κοινωνία και μια οικονομία με βάση τη γνώση, μέσω πολιτικών που ανταποκρίνονται καλύτερα στις ανάγκες της κοινωνίας της πληροφορίας, της έρευνας και της ανάπτυξης καθώς και μέσω της επιτάχυνσης των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της καινοτομίας και μέσω της ολοκλήρωσης της εσωτερικής αγοράς·
- ένα κοινωνικό πυλώνα που επιδιώκει τον εκσυγχρονισμό του ευρωπαϊκού κοινωνικού μοντέλου επενδύοντας στο ανθρώπινο δυναμικό, καταπολεμώντας τον κοινωνικό αποκλεισμό και εφαρμόζοντας ένα κατάλληλο συνδυασμό των μακροοικονομικών πολιτικών·
- έναν περιβαλλοντικό πυλώνα ο οποίος προστέθηκε στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Γκέτεμποργκ τον Ιούνιο του 2001 και ο οποίος επικεντρώνεται στην ανάγκη διαχωρισμού της οικονομικής ανάπτυξης από τη χρήση των φυσικών πόρων.

Λόγω του ότι οι σχετικές πολιτικές ανήκουν σχεδόν αποκλειστικά στην αρμοδιότητα των κρατών μελών, τέθηκε σε εφαρμογή η ανοικτή μέθοδος συντονισμού (ΑΜΣ) η οποία περιλαμβάνει την κατάρτιση εθνικών σχεδίων δράσης [βλ. το τμήμα 3.2]. Όμως, η ενδιάμεση επανεξέταση, που έγινε το 2005, έδειξε ότι οι δείκτες που χρησιμοποιήθηκαν στο πλαίσιο της ΑΜΣ αποπροσανατόλισαν από την ιεράρχηση των στόχων και ότι τα αποτελέσματα που επιτεύχθηκαν ήταν πενιχρά. Τον Φεβρουάριο 2005, ο απολογισμός της Επιτροπής αποκάλυψε ότι οι προβλεπόμενες επιδόσεις της ευρωπαϊκής οικονομίας σε θέματα ανάπτυξης, παραγωγικότητας και απασχόλησης δεν είχαν επιτευχθεί [COM/2005/24]. Ο ρυθμός δημιουργίας θέσεων απασχόλησης είχε επιβραδυνθεί και οι επενδύσεις στην έρευνα και στην ανάπτυξη εξακολουθούσαν να είναι ανεπαρκείς. Για τους λόγους αυτούς η Επιτροπή πρότεινε να δοθεί το μεγαλύτερο βάρος στις ενέργειες που θα έπρεπε να αναληφθούν και όχι στους αριθμητικούς στόχους που θα έπρεπε να επιτευχθούν.

Συμφωνώντας με την Επιτροπή, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, τον Μάρτιο 2005, αναθεώρησε τη στρατηγική της Λισαβόνας προσανατολίζοντας τις προσπάθειες στην επίτευξη ισχυρότερης και διαρκέστερης ανάπτυξης, καθώς και στη δημιουργία περισσότερων και καλύτερων θέσεων εργασίας. Στο πεδίο της εκτέλεσης, η διαδικασία συντονισμού απλοποιήθηκε και έκτοτε οι προσανατολισμοί για την ανάπτυξη και απασχόληση παρουσιάζονται από τα κράτη μέλη μαζί με τους προσανατολισμούς για τις μακροοικονομικές και τις μικροοικονομικές πολιτικές για μια τριετή περίοδο [βλ. το τμήμα 7.3.1]. Ενώ τα κράτη μέλη υλοποιούν τις πολιτικές τους στο πλαίσιο των εθνικών μεταρρυθμιστικών προγραμμάτων τους, πρόσθετες δράσεις σε κοινοτικό επίπεδο συμπληρώνουν και ενισχύουν τις εθνικές δράσεις συμβάλλοντας στο συντονισμό των πολιτικών των κρατών μελών και συμπληρώνοντας τους πόρους των μειονεκτούντων κρατών μελών και περιφερειών, π.χ. μέσω των προγραμμάτων της πολιτικής για τη συνοχή [COM/2005/330].

Τα επιτεύγματά της αναθεωρημένης στρατηγικής

Επιδιώκοντας τους στόχους της αναθεωρημένης στρατηγικής της Λισαβόνας, **το πρόγραμμα-πλαίσιο για την ανταγωνιστικότητα και την καινοτομία** (ΠΑΚ, 2007-2013), συμβάλλει στις δυνατότητες ανταγωνιστικότητας και καινοτομίας της Κοινότητας ως προηγμένης κοινωνίας της γνώσης, η βιώσιμη ανάπτυξη της οποίας βασίζεται στην ισχυρή οικονομική ανάπτυξη και στην πολύ ανταγωνιστική κοινωνική οικονομία που εξασφαλίζουν υψηλό επίπεδο προστασίας του περιβάλλοντος και βελτίωση της ποιότητάς του [Απόφαση 1639/2006]. Έχει τους ακόλουθους στόχους: προώθηση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων, ιδίως των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ)· ενθάρρυνση κάθε μορφής καινοτομίας, συμπεριλαμβανομένης της οικο-καινοτομίας· επιτάχυνση της ανάπτυξης μιας βιώσιμης, ανταγωνιστικής, καινοτόμου και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνίας της πληροφορίας· και προώθηση της ενεργειακής απόδοσης και των νέων και ανανεώσιμων πηγών ενέργειας σε όλους τους τομείς, συμπεριλαμβανομένων των μεταφορών. Η επίτευξη των στόχων του προγράμματος-πλαισίου επιδιώκεται μέσω της

Ο μίτος της Αριάδνης στο λαβύρινθο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Με βάση το βιβλίο του Νίκου Μούση: *Ευρωπαϊκή Ένωση: δίκαιο, οικονομία, πολιτικές.*

Μεταφρασμένο σε 14 γλώσσες

Περί αυτού του βιβλίου

Που πωλείται

υλοποίησης των ακόλουθων ειδικών προγραμμάτων: (α) το πρόγραμμα "Επιχειρηματικότητα και καινοτομία" [βλ. το τμήμα 17.2]· (β) το πρόγραμμα "Υποστήριξη της πολιτικής για τις τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνιών (ΥΠΕ ΤΠΕ)" [βλ. παρακάτω]· και (γ) το πρόγραμμα «Ευφυής ενέργεια - Ευρώπη» [βλ. το τμήμα 19.1.3]. Το πρόγραμμα-πλαίσιο συμβάλλει στη γεφύρωση του χάσματος μεταξύ έρευνας και καινοτομίας και προάγει κάθε μορφή καινοτομίας, αλλά δεν καλύπτει δραστηριότητες έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης και επίδειξης που πραγματοποιούνται σύμφωνα με το άρθρο 166 της συνθήκης [βλ. το τμήμα 18.4].

Το **πρόγραμμα υποστήριξης της πολιτικής για τις τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνιών (ΠΥΠ ΤΠΕ)** στο πλαίσιο του προγράμματος ανταγωνιστικότητας και καινοτομίας (ΠΑΚ) στοχεύει στην υποκίνηση της καινοτομίας και της ανταγωνιστικότητας μέσω της ευρύτερης και της καλύτερης χρήσης των ΤΠΕ από τους πολίτες, τις κυβερνήσεις και τις επιχειρήσεις, ιδιαίτερα τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Το πρόγραμμα διευκολύνει την ανάπτυξη των αγορών αιχμής για καινοτόμες λύσεις βασισμένες στις ΤΠΕ, ιδίως στους τομείς δημόσιου ενδιαφέροντος και ανοίγει ένα ευρύ φάσμα νέων εμπορικών ευκαιριών, ειδικότερα για τις καινοτόμες ΜΜΕ. Το επιδιώκει αυτό με τη δημιουργία ευρύτερων ευκαιριών αγοράς και καλύτερων υπηρεσιών για τις ΜΜΕ παρά με την παροχή άμεσων επιχορηγήσεων σε αυτές. Ο στόχος είναι να βελτιστοποιηθεί η χρήση των διαθέσιμων για το πρόγραμμα πόρων και να υποστηριχθούν και να συμπληρωθούν οι εθνικές, οι περιφερειακές και οι άλλες πρωτοβουλίες της ΕΕ.

Το ΠΥΠ ΤΠΕ είναι ένα από τα κύρια χρηματοοικονομικά μέσα της **πρωτοβουλίας i2010**, η οποία προωθεί μια ανοικτή και ανταγωνιστική ψηφιακή οικονομία και τονίζει τη χρήση των ΤΠΕ ως οδηγό της κοινωνικής ένταξης και της ποιότητας ζωής [COM/2005/229]. Η πρωτοβουλία i2010 είναι βασικό στοιχείο της στρατηγικής της Λισαβόνας με τους ακόλουθους στόχους σχετικά με την κοινωνία των πληροφοριών της Ευρώπης:

- ολοκλήρωση ενός ενιαίου ευρωπαϊκού χώρου πληροφοριών για την προώθηση μιας ανοικτής και ανταγωνιστικής εσωτερικής αγοράς για την κοινωνία των πληροφοριών και τα πολυμέσα·
- ενίσχυση της καινοτομίας και της επένδυσης στην έρευνα στον τομέα των ΤΠΕ για την προώθηση της ανάπτυξης και περισσότερων και καλύτερων θέσεων εργασίας·
- επίτευξη της ένταξης στην ευρωπαϊκή κοινωνία των πληροφοριών, συμβατής με τη βιώσιμη ανάπτυξη και τις καλύτερες δημόσιες υπηρεσίες και την ποιότητα ζωής.

Επιπλέον αυτών των ειδικών προγραμμάτων, που θεσπίστηκαν για την εκτέλεση της στρατηγικής της Λισαβόνας, όλες οι κοινοτικές πολιτικές συμβάλλουν, στο μέτρο του δυνατού, στην επίτευξη των στόχων της ανάπτυξης και απασχόλησης. Τα παρακάτω παραδείγματα είναι ενδεικτικά.

Ο βασικός στόχος του έβδομου **προγράμματος-πλαίσιου έρευνας και ανάπτυξης** είναι η συμβολή στην ανάδειξη της Ένωσης ως του κυριότερου χώρου έρευνας στον κόσμο με την προαγωγή της πλέον προηγμένης έρευνας παγκοσμίως επιπέδου και των επενδύσεων με βάση την αρχή της αριστείας στην έρευνα [βλ. το τμήμα 18.4].

Ακολουθώντας το υπόδειγμα του Massachusetts Institute of Technology (MIT), το **Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Καινοτομίας και Τεχνολογίας (EIT)**, που ιδρύθηκε τον Μάρτιο 2008, επιδιώκει να συμβάλλει στην ανάπτυξη της ικανότητας της Κοινότητας και των κρατών μελών στην καινοτομία περιλαμβάνοντας στην προσπάθεια αυτή τις δραστηριότητες εκπαίδευσης, έρευνας και καινοτομίας κατά τα υψηλότερα δυνατά πρότυπα [Κανονισμός 294/2008, βλ. το τμήμα 13.4.1].

Η **βιομηχανική πολιτική**, που είναι ένας σημαντικός πυλώνας της στρατηγικής της Λισαβόνας, επιδιώκει να εξασφαλίσει στην ΕΕ την καλή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, να στηρίξει τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις έναντι του παγκόσμιου ανταγωνισμού και να ανταποκριθεί στις περιβαλλοντικές προκλήσεις [βλ. το τμήμα 17.1.2].

Σχετικά με τις **μικρομεσαίες επιχειρήσεις** ένα πρόγραμμα δράσης που παρουσίασε η Επιτροπή επιδιώκει να **μειώσει τον γραφειοκρατικό φόρτο** που σχετίζεται με τις υποχρεώσεις που επιβάλλουν τα κράτη μέλη στις επιχειρήσεις [COM (2007) 23, βλ. το τμήμα 17.2.2].

Οι μηχανισμοί και οι πόροι της νέας πολιτικής **οικονομικής και κοινωνικής συνοχής** είναι συντονισμένοι με τους στόχους της στρατηγικής της Λισαβόνας [βλ. το τμήμα 12.1.2]. Το νέο κανονιστικό πλαίσιο για τα προγράμματα της πολιτικής για τη συνοχή θα διαθέσει για επενδύσεις στην ανάπτυξη και την απασχόληση περίπου 210 δισεκατομμύρια ευρώ κατά την περίοδο 2007-2013, ποσό που συνιστά αύξηση πάνω από 25% σε σχέση με την περίοδο 2000-2006.

Η **στρατηγική για την απασχόληση** έπαιξε σημαντικό ρόλο στην πρόοδο των επιδόσεων της αγοράς εργασίας, ιδίως χάρη στο σωστό προσδιορισμό των προβλημάτων, των προτεραιοτήτων, των στόχων και της ανταλλαγής εμπειριών και καλών πρακτικών που επέτρεψε η ανοικτή μέθοδος συντονισμού σε συνάρτηση με τη στρατηγική της Λισαβόνας [βλ. το τμήμα 13.3.2].

Ο βασικός στόχος του προγράμματος **δράσης στον τομέα της δια βίου μάθησης** είναι να καταστήσει τα ευρωπαϊκά συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης παγκόσμιο σημείο αναφοράς ως προς την ποιότητα σύμφωνα με τη στρατηγική της Λισαβόνας, συμβάλλοντας συγχρόνως στην ανάπτυξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως προηγμένης κοινωνίας της γνώσης, με βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη, με περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας και μεγαλύτερη κοινωνική συνοχή [βλ. το τμήμα 13.4.2].

Δεδομένου ότι επηρεάζει τις οικονομικές επιδόσεις της Ευρώπης η **πολιτική ανταγωνισμού** αποτελεί βασικό στοιχείο για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των βιομηχανιών της Ευρώπης και για την επίτευξη των στόχων της στρατηγικής της Λισαβόνας [βλ. το τμήμα 15].

Το πρώτο **κοινοτικό πρόγραμμα της Λισαβόνας (ΚΠΛ)** για την περίοδο 2005-2008 απέφερε σημαντικά αποτελέσματα. Για παράδειγμα, βελτιώθηκε το νομικό πλαίσιο της ενιαίας αγοράς, με την έκδοση της οδηγίας για τις υπηρεσίες και την εφαρμογή του σχεδίου δράσης για τις χρηματοοικονομικές υπηρεσίες. Η Επιτροπή προώθησε επίσης το πρόγραμμά της για βελτίωση της νομοθεσίας, με σκοπό την περικοπή των περιττών δαπανών και την εξάλειψη των εμποδίων που παρακωλύουν την καινοτομία. Η κοινοτική χρηματοδότηση για την ανάπτυξη και την απασχόληση αυξήθηκε σε πολύ σημαντικό βαθμό. Η ανανεωμένη στρατηγική της Λισαβόνας για την ανάπτυξη και την απασχόληση συνέβαλε στην γενικά ευνοϊκή οικονομική συγκυρία του 2007 και τις θετικές εξελίξεις στις αγορές εργασίας, με επτά εκατομμύρια νέες θέσεις που δημιουργήθηκαν κατά την περίοδο 2007/08. Οι θετικές εξελίξεις στην οικονομία, την απασχόληση και τον κοινωνικό τομέα ενισχύθηκαν αμοιβαία. Παρά αυτές τις επιτυχίες, το ΚΠΛ της περιόδου 2005-2008 δεν προσέφερε πάντοτε ένα αρκετά ισχυρό πλαίσιο για την απόδοση απόλυτης προτεραιότητας στις ενέργειες του ΚΠΛ και για την επιτάχυνση της έγκρισης και της εφαρμογής τους. Το ΚΠΛ θεωρήθηκε συχνά ως το μεταρρυθμιστικό πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και μόνο, ενώ η υλοποίησή του απαιτεί την πλήρη δέσμευση όλων των κοινοτικών οργάνων και όλων των κρατών μελών. ?!

Το νέο κοινοτικό πρόγραμμα της Λισαβόνας

→ Για να θεραπεύσει αυτές τις ανεπάρκειες, η Επιτροπή, τον Δεκέμβριο 2007, πρότεινε ένα **ΚΠΛ για την περίοδο 2008-10**, προσδιορίζοντας τα βασικά μέτρα κοινοτικού επιπέδου, με τρόπο παρόμοιο με τα εθνικά μεταρρυθμιστικά προγράμματα των κρατών μελών [COM/2007/804]. Το νέο ΚΠΛ βασίζεται στις ολοκληρωμένες κατευθυντήριες γραμμές και αφορά τους τέσσερις τομείς προτεραιότητας που καθορίστηκαν από το εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του 2006. Αυτό το πρόγραμμα δίνει μεγαλύτερη έμφαση στις προτεραιότητες και περιλαμβάνει μόνο 10 βασικούς στόχους, οι οποίοι μπορούν να υλοποιηθούν κατά τη διάρκεια της περιόδου 2008-2010. Οι στόχοι αυτοί είναι οι εξής:

1. μια ανανεωμένη κοινωνική ατζέντα και θα συμβάλει στην αντιμετώπιση του προβλήματος της έλλειψης δεξιοτήτων·
2. μια κοινή μεταναστευτική πολιτική·
3. μια νομοθετική πράξη για τις μικρές επιχειρήσεις, με στόχο την απελευθέρωση των αναπτυξιακών δυνατοτήτων τους·

4. ένα φιλόδοξο πρόγραμμα απλούστευσης με στόχο τη μείωση των διοικητικών επιβαρύνσεων στην ΕΕ κατά 25% έως το 2012·

5. ενίσχυση της ενιαίας αγοράς με αύξηση του ανταγωνισμού στον τομέα των υπηρεσιών και επιπλέον μέτρα για την ολοκλήρωση της αγοράς χρηματοοικονομικών υπηρεσιών·

6. υλοποίηση της πέμπτης ελευθερίας (ελεύθερη κυκλοφορία της γνώσης) και δημιουργία ενός γνήσιου ευρωπαϊκού χώρου έρευνας·

7. βελτίωση των βασικών όρων που διέπουν την καινοτομία·

8. ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς ενέργειας και θέσπιση δέσμης νομοθετικών μέτρων για την κλιματική αλλαγή·

9. πρόωθηση μιας βιομηχανικής πολιτικής που να εστιάζεται σε βιώσιμη παραγωγή και κατανάλωση·

10. διαπραγματεύσεις με τους βασικούς εμπορικούς εταίρους της ΕΕ, με στόχο τη δημιουργία νέων ευκαιριών για το διεθνές εμπόριο και τις διεθνείς επενδύσεις και τη δημιουργία ενός κοινού χώρου κανονιστικών διατάξεων και προτύπων.

Τον Δεκέμβριο 2007, η Επιτροπή θεωρούσε ότι η πλήρης εφαρμογή του ΚΠΛ θα μπορούσε να επηρεάσει σημαντικά το επίπεδο του πραγματικού ΑΕΠ της ΕΕ και της απασχόλησης μέσω της ενίσχυσης της παραγωγικότητας και του ανταγωνισμού και της βελτίωσης της προσαρμοστικότητας των επιχειρήσεων.

Με βάση τα έγγραφα της Επιτροπής, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Μαρτίου 2008 ξεκίνησε το δεύτερο γύρο της αναθεωρημένης στρατηγικής της Λισαβόνας για την ανάπτυξη και την απασχόληση, δηλαδή το **κοινοτικό πρόγραμμα της Λισαβόνας για την περίοδο 2008-2010**. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επιβεβαίωσε τους τέσσερις τομείς προτεραιότητας της αναθεωρημένης στρατηγικής της Λισαβόνας: επενδύσεις στη γνώση και στην καινοτομία, υλοποίηση των δυνατοτήτων των επιχειρήσεων και ειδικότερα των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ), πραγματοποίηση επενδύσεων σε ανθρώπινο κεφάλαιο, εκσυγχρονισμός των αγορών εργασίας, και ανάπτυξη μιας οικονομίας με χαμηλές εκπομπές σε διοξείδιο του άνθρακα και αποτελεσματική σε ενεργειακό επίπεδο.

Η στρατηγική της Λισαβόνας στην κρίση

Και μετά, τον Αύγουστο του 2008, ξέσπασε η κρίση. Σε προηγούμενα επίκαιρα θέματα είδαμε πως η παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση επηρέασε την ΕΕ και πως για να αντιμετωπίσουν την κρίση τα 27 κράτη μέλη υιοθέτησαν το ευρωπαϊκό σχέδιο ανάκαμψης και το πακέτο μέτρων για την ενέργεια και το κλίμα. Το ερώτημα που τίθεται στο παρόν θέμα είναι τι θα γίνουν οι στόχοι της Λισαβόνας μέσα στη κρίση. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο των Βρυξελλών (11 και 12 Δεκεμβρίου 2008), το οποίο υιοθέτησε τα παραπάνω σχέδια, έδωσε μια ένδειξη της πρόθεσης των 27 να διασώσουν τη στρατηγική της Λισαβόνας μέσα στη δίνη της κρίσης.

Οι 27 αρχηγοί κρατών ή κυβερνήσεων δήλωσαν ότι δεδομένου του μεγέθους της κρίσης, τα μέτρα στήριξης της ζήτησης πρέπει να επιδιώκουν άμεσα αποτελέσματα, να είναι χρονικά περιορισμένα και να αφορούν τους πλέον θιγόμενους και πιο σημαντικούς τομείς σε σχέση με τη δομή της οικονομίας (π.χ. την αυτοκινητοβιομηχανία και τον οικοδομικό τομέα). Τα μέτρα αυτά θα πρέπει να συνοδεύονται από αυξημένες προσπάθειες για την εφαρμογή των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων στο πλαίσιο της στρατηγικής της Λισαβόνας. Οι μεταρρυθμίσεις αυτές θα πρέπει να στοχεύουν αυξημένη χρηματοδότηση των επενδύσεων και των υποδομών, βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων, μεγαλύτερη υποστήριξη των ΜΜΕ και προαγωγή της απασχόλησης, της καινοτομίας, της έρευνας και ανάπτυξης καθώς και της εκπαίδευσης και της κατάρτισης.

Πιο συγκεκριμένα, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ζήτησε να δρομολογηθεί ευρωπαϊκό σχέδιο για την καινοτομία, σε συνδυασμό με την ανάπτυξη

του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας καθώς και με τη μελέτη για το μέλλον της Στρατηγικής της Λισαβόνας πέραν του 2010, που να περιλαμβάνει όλες τις προϋποθέσεις της βιώσιμης ανάπτυξης και τις κυριότερες τεχνολογίες του μέλλοντος (ιδίως δε την ενέργεια, τις τεχνολογίες των πληροφοριών, τις νανοτεχνολογίες, τις τεχνολογίες του διαστήματος και τις βιολογικές επιστήμες).

Στις 16 Δεκεμβρίου 2008, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υιοθέτησε ένα πακέτο μέτρων για να ενισχύσει τη στρατηγική της Λισαβόνας και για να βοηθήσει την εφαρμογή του ευρωπαϊκού σχεδίου οικονομικής ανάκαμψης. Το πακέτο περιλαμβάνει μια έκθεση για τις μελλοντικές προτεραιότητες σχετικά με την ενιαία αγορά. Η Επιτροπή αναθεώρησε επίσης το ευρωπαϊκό Ταμείο προσαρμογής στη παγκοσμιοποίηση [βλ. το τμήμα 13.3.2], για να εξασφαλίσει τη μεγιστοποίηση των δυνατοτήτων του για την εξεύρεση εργασίας από τους απολυόμενους. Το πακέτο περιλαμβάνει διάφορες ανακοινώσεις, όπως «Νέες δεξιότητες για νέες εργασίες», το οποίο είναι μια πρώτη προσέγγιση των απαιτήσεων δεξιοτήτων και απασχολήσεων στην ΕΕ μέχρι το 2020. Μια ανακοίνωση καθορίζει τόσο τις άμεσες προτεραιότητες για συνεργασία στην εκπαίδευση και την κατάρτιση για τα έτη 2009-2010 όσο και τις μακροπρόθεσμες στρατηγικές προκλήσεις. Μια άλλη ανακοίνωση εξηγεί πώς ορισμένοι πόροι της πολιτικής συνοχής μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τα κράτη μέλη για να δώσουν ένα βραχυπρόθεσμο ερέθισμα στην οικονομία αλλά και για αντιμετωπίσουν τις μακροπρόθεσμες προκλήσεις, όπως η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και η προσαρμογή σε μια οικονομία με λιγότερη ατμοσφαιρική ρύπανση. Τέλος, το πακέτο περιλαμβάνει μια ανακοίνωση σχετικά με τις εξωτερικές πτυχές της στρατηγικής της Λισαβόνας, η οποία στηρίζεται στο σχέδιο ανάκαμψης με προτάσεις σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο η Ένωση μπορεί να βελτιώσει τη διεθνή ρυθμιστική συνεργασία και να εξασφαλίσει επαρκή και ελεύθερη πρόσβαση στις αγορές τρίτων χωρών.

Στις 28 Ιανουαρίου 2009, η Επιτροπή υιοθέτησε «**κεφάλαια κατά χώρα**» και **συστάσεις** ως προς τη στρατηγική της Λισαβόνας για την ανάπτυξη και την απασχόληση. Αυτές οι συστάσεις θα βοηθήσουν επίσης να εξασφαλίσουν ότι το ευρωπαϊκό σχέδιο οικονομικής ανάκαμψης θα εφαρμοστεί κατά τρόπο που να αντιμετωπίζει την οικονομική κρίση αλλά προοβλέποντας στο μέλλον. Τα κεφάλαια κατά χώρα αναλύουν την πρόοδο που έχει επιτευχθεί σε κάθε κράτος μέλος ως προς την εφαρμογή της στρατηγικής ανάπτυξης και απασχόλησης, λαμβάνοντας υπόψη την κρίση. Περιλαμβάνουν προτάσεις για ειδικές συστάσεις κατά κράτος μέλος που θα επικυρωθούν από το εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και θα εγκριθούν επίσημα από το Συμβούλιο. Οι συστάσεις έχουν νομική ισχύ. Σημειώνουν στην πράξη ότι τα κράτη μέλη, όπως σε προηγούμενα χρόνια πρέπει να συμφωνήσουν συλλογικά, βασιζόμενα στην πρόταση της Επιτροπής, σχετικά με τα πεδία που κάθε κράτος μέλος πρέπει να εξετάσει κατά προτεραιότητα, για να ενισχύσει τη δύναμη της οικονομίας του μεσοπρόθεσμα.

Όσον αφορά στα **δημόσια οικονομικά των χωρών μελών της ευρωζώνης**, η Επιτροπή θα αξιολογήσει τη συμβατότητα των ενημερωμένων προγραμμάτων σταθερότητας με το Σύμφωνο σταθερότητας και ανάπτυξης [βλ. τα τμήματα 7.3.1 και 7.3.2]. Σύμφωνα με την Επιτροπή, η εύθραυστη οικονομική κατάσταση υπογραμμίζει την ανάγκη να αντιμετωπιστούν οι εναπομένουσες δομικές αδυναμίες στις αγορές προϊόντων και εργασίας, οι οποίες είναι ουσιαστικές για την προσαρμογή σε μια νομισματική ένωση. Η αναπτυξιακή δυναμική των χωρών της ευρωζώνης εξαρτάται αποφασιστικά από την επιτάχυνση των μεταρρυθμίσεων που διευκολύνουν το άνοιγμα των αγορών εργασίας και βελτιώνουν τον ανταγωνισμό στον τομέα των υπηρεσιών. Επιπλέον, ειδικά για τις οικονομίες με μεγάλες εξωτερικές ανισορροπίες, οι εξελίξεις ως προς το κόστος της εργασίας πρέπει να λάβουν υπόψη την ανταγωνιστικότητα εντός της ζώνης. Ο Πρόεδρος της Επιτροπής Jose Manuel Barroso είπε ότι τα κράτη μέλη πρέπει να εφαρμόσουν τις αναγκαίες δομικές μεταρρυθμίσεις που καθορίζονται στις συστάσεις, για να προετοιμάσουν το έδαφος για μια βαθμιαία αλλά μόνιμη επιστροφή στην ανάπτυξη και στη δημιουργία θέσεων εργασίας, μέσα σε μια πιο πράσινη και δικαιότερη οικονομία.

Όπως φαίνεται, τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι αποφασισμένα **να συνεχίσουν τον δρόμο που χάραξε η στρατηγική της Λισαβόνας** και μάλιστα να χρησιμοποιήσουν αυτή τη στρατηγική σαν μέσο διεξόδου από την κρίση. Ιδίως, η ανάπτυξη των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας μπορεί, όχι μόνο να ενισχύσει τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις και την απασχόληση, αλλά και να βοηθήσει στην ανεξάρτηση της Ευρώπης από το πετρέλαιο και στη μείωση της μόλυνσης της ατμόσφαιρας που αυτό προκαλεί. Μένει να δούμε αν και κατά πόσο οι καλές προθέσεις των αρχηγών κρατών ή κυβερνήσεων μπορεί να τεθούν σε εφαρμογή, παρά τις οικονομικές και πολιτικές πιέσεις σε ορισμένα ή και σε όλα τα κράτη μέλη.

Σχολιάστε αυτό το θέμα